Tampereen yliopisto
Tampere University

Asiantuntijalausunto hallituksen esitykseen eduskunnalle laeiksi sosiaalihuoltolain ja terveydenhuoltolain muuttamisesta sekä niihin liittyviksi laeiksi (HE 197/2022 vp)

25.10.2022, eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta

Katja Kuusisto
Tenure track –professori
Yhteiskuntatieteiden tiedekunta SOC
Tampereen yliopisto

Kiitettävää

- Pitkään jatkunut päihde- ja mielenterveyslainsäädännön uudistus edennyt
- Uudistuksen tavoitteet lähtökohtaisesti kannatettavia, joskin näkökulmariippuvaisia
- Sosiaalihuoltolakiin kirjattu päihteitä ongelmallisesti käyttävän henkilön ja hänen läheistensä subjektiivinen oikeus tarpeenmukaisiin palveluihin → asiakkaan oikeuksien toteutuminen
- Yleislakitasoinen sääntely voi
  - vähentää päihde- ja mielenterveyspalveluiden asiakkaiden stigmaa
  - auttaa ammattilaisia soveltamaan lakia käytännön toiminnassaan
- Sosiaalihuollon erityisasiantuntemuksen tunnistaminen → prosessinjohto
- Päihdehuolto sosiaali- ja terveydenhuollon rajapinnalla ja kaksikanavainen(so+te) reitti palveluihin ja palveluvalikoima on keskeistä säilyttää

Edelleen huomioitavia seikkoja

- Asiakasryhmä, jolla erityisen tuen tarvetta
- Nykyinen lakirakenne tarjonnut välineet asiakkaiden oikeuksien toteutumiselle → haasteet palveluohjauksen toimintakäytännöissä ja palveluiden resursoinnissa
- Rinnalla vaikuttavat muut lainvalmistelut
  - tutkimustietoon pohjaava kehittämistoiminta tulevien hyvinvointialueiden sosiaalihuollon TKKI-toiminnassa → sosiaalihuoltoon yliopistosairaaloita vastaavat TKKI-rakenteet
  - valmistelun viivästyminen IMO-lain osalta
- Koulutustarve päihde- ja mielenterveyskysymyksiin sekä monialaisiin työkäytäntöihin
- Yhteisistä erityislaeista erillisiin yleislakeihin – vastaako integraatiotarpeeseen?
  - riski ammatilliselle siiloutumiselle ja asiakkaiden putoamiselle palveluiden väliin
- Päihdehuollon palveluiden tarjoaminen säästää kustannuksia myös muilla hallinnon alueilla ja vähentää inhimillistä kärsimystä